

**MUSIQA TA'LIMIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISHNING IJODKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDAGI AHAMIYATI**

Sunnatulla Raimjonov

JDFU Musiqa ta'limi kafedrası dotsenti

Annotatsiya. *Mazkur maqolada musiqa ta'limi jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati, ularning o'quvchilarda ijodiy fikrlash, estetik did, musiqiy idrok va tafakkurni rivojlantirishdagi o'rni yoritilgan. Interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ijodiy loyihalar, mini-kompozitsiyalar va improvizatsion mashg'ulotlarning ta'lim samaradorligiga ta'siri ilmiy jihatdan tahlil etilgan. Shuningdek, musiqiy faoliyatda o'quvchi shaxsining mustaqilligi, ijtimoiy faolligi hamda milliy qadriyatlarni qadrlashga yo'naltirilgan yondashuvlar bayon etilgan.*

Kalit so'zlar: *musiqa ta'limi, ijodkorlik, estetik tarbiya, interfaol metodlar, AKT, musiqiy tafakkur, mini-loyiha, improvizatsiya.*

Musiqa ta'limi har bir shaxsning estetik dunyoqarashini, ma'naviy olamini, badiiy didini va ijodiy salohiyatini shakllantirishda muhim o'rin tutadi. Musiqa inson qalbiga bevosita ta'sir etuvchi, hissiy va ruhiy kechinmalarni uyg'otuvchi san'at turi sifatida ta'lim-tarbiyaviy jarayonning ajralmas bo'lagidir. Shu bois, bugungi globallashuv sharoitida musiqa ta'limini yangicha pedagogik yondashuvlar asosida tashkil etish dolzarb masalaga aylangan.

O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini tubdan yangilash, o'quvchilarning ijodiy fikrlashini, estetik tafakkurini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biridir. Musiqa ta'limining mazmunini modernizatsiya qilishda interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari (AKT) va innovatsion pedagogik yondashuvlar muhim o'rin egallaydi. Bugungi kunda o'quvchi shaxsini ijodkor, mustaqil fikrlovchi, musiqiy madaniyatga ega shaxs sifatida shakllantirish uchun zamonaviy metodik vositalarni ta'lim jarayoniga joriy etish zarur.

O'qituvchi uchun eng asosiy maqsad — o'quvchini musiqani faqat eshituvchi emas, balki uni his etuvchi, tahlil qiluvchi va ijodiy tarzda ifodalovchi shaxsga aylantirishdir.

Musiqa ta'limida axborot texnologiyalaridan foydalanish o'quvchilarning qiziqishini yanada oshiradi. Kompyuter dasturlari, audio va video tahlil vositalari yordamida o'quvchi musiqiy janrlar, xalq kuylari, mashhur kompozitorlar ijodi bilan tanishadi. Masalan, interaktiv doskada nota yozuvlarini amalda ko'rsatish, musiqiy asarning tovush balandligini, ritmini grafik ko'rinishda tahlil qilish o'quvchining musiqiy idrokini chuqurlashtiradi. Multimedia vositalari yordamida o'tkazilgan darslar o'quvchi diqqatini jamlaydi, musiqiy obrazlarni ko'rgazmali idrok etish imkonini beradi.

Shuningdek, o'quvchilarda ijodkorlikni rivojlantirishda mini-loyihalar va improvizatsion mashg'ulotlar katta ahamiyatga ega. Masalan, o'quvchilarga milliy kuylar asosida qisqa

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G‘OYALAR

musiqiy kompozitsiya yaratish, xalq qo‘shig‘ini zamonaviy ritmda qayta ishlash yoki tabiat manzarasini ifodalovchi ohang tuzish topshiriqlari beriladi. Bunday mashg‘ulotlar o‘quvchilarning musiqiy tafakkurini mustaqil shakllantirishga, hissiy dunyosini boyitishga xizmat qiladi.

O‘quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish uchun darsdan tashqari faoliyat turlariga ham e‘tibor qaratish zarur. Xor jamoalari, ansambl mashg‘ulotlari, musiqiy tanlov va ko‘riklar, sahna chiqishlari o‘quvchilarning musiqiy faoliyatini rag‘batlantiradi. Ayniqsa, “O‘zbek xalq qo‘shiqlari haftaligi”, “Mening cholg‘um – mening iftixorim” kabi tadbirlar o‘quvchilarda milliy qadriyatlarga hurmatni kuchaytiradi.

Musiqqa darslarida o‘quvchilarning shaxsiy yondashuvini inobatga olish ham muhimdir. Har bir o‘quvchining musiqiy qobiliyati, eshituv xotirasi, ritmik sezgisi turlicha bo‘lgani sababli, individual yondashuv zarur. Shu bois, o‘qituvchi darsda differensial metodikani qo‘llab, kuchli o‘quvchilarga murakkab topshiriqlar, yangi asarlar tahlili, qo‘shiq bastalashni, zaifroq o‘quvchilarga esa eshituv va ritmik mashqlarni taklif etishi lozim.

Musiqqa ta‘limida baholash tizimi ham yangicha yondashuvni talab etadi. An‘anaviy baholash o‘rniga ko‘nikma asosidagi baholash, portfoliolar, ijro yozuvlari va musiqiy loyiha natijalari asosida o‘quvchi yutuqlari tahlil qilinadi. Bu esa o‘quvchini musiqaga ongli munosabatda bo‘lishga, o‘z ijodiy o‘shini kuzatishga undaydi.

Musiqqa ta‘limining o‘ziga xos jihatlaridan yana biri — u o‘quvchi shaxsida ijtimoiy ko‘nikmalarni ham shakllantiradi. Musiqqa orqali o‘quvchi jamoa bilan ishlashni, boshqalarni tinglashni, birgalikda ijro qilishni o‘rganadi. Xor ijrosida har bir ovozning muvofiqligi, ritmik uyg‘unlik o‘zaro hurmat va mas‘uliyatni talab etadi. Shu tariqa, musiqqa darslari o‘quvchilarni estetik tarbiyalash bilan birga, ularni ijtimoiy jihatdan ham yetuk shaxs sifatida shakllantiradi.

Musiqqa o‘qituvchisining kasbiy mahorati — dars samaradorligining garovidir. O‘qituvchi nafaqat musiqiy bilim va ijrochilik ko‘nikmalariga, balki psixologik sezgirlik, pedagogik mahorat va kommunikativ kompetensiyaga ega bo‘lishi kerak. Chunki musiqqa darsi – bu faqat tovushlar majmui emas, balki o‘qituvchi va o‘quvchi qalblari o‘rtasidagi badiiy muloqotdir.

Shunday qilib, musiqqa ta‘limida zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash o‘quvchilarning musiqiy idrokini kengaytiradi, ularni ijodiy fikrlashga, o‘z hissiyatini san‘at orqali ifodalashga o‘rgatadi. Musiqqa darslarining har bir jarayoni o‘quvchining shaxsiy rivojlanishiga, estetik didining yuksalishiga va milliy madaniyatni qadrlashiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2021.
2. “Kadrlar tayyorlash milliy dasturi”. – Toshkent, 2022.

TANQIDIY NAZAR, TAHLILY TAFAKKUR VA INNOVATSION G'UYALAR

3. Karimova D. Musiqa ta'limida innovatsion yondashuvlar. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
4. Yo'ldoshev J., Hasanboyeva O. Pedagogik texnologiyalar va interfaol metodlar. – Toshkent, 2019.
5. Raimjonov S. Musiqa darslarida ijodiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi. – JDPU ilmiy to'plami, 2024.
6. Qodirova M. Estetik tarbiya va musiqaning shaxs kamolotidagi o'rni. – Toshkent, 2021.
7. Ismoilova G. Interfaol metodlar asosida musiqqa o'qitish. – Andijon, 2023.

